

Gdańsk, 22.01.2024 r.

DANE RECENZENTA

Prof. dr hab. Anna Mikolon
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Dziedzina sztuki
Dyscyplina: sztuki muzyczne
[REDAKTOR]

Recenzja pracy doktorskiej pani Junjun Zhu

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 14.12.2023 r. Postępowanie doktorskie jest prowadzone na podstawie Ustawy z dnia 20.07.2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

Jako wyznaczonemu przez Radę Dyscypliny Artystycznej UMFC recenzentowi pracy doktorskiej pani **Junjun Zhu** przekazano mi do recenzji dzieło artystyczne doktorantki na nośniku CD wraz z jego opisem w wersji papierowej. Praca doktorska została napisana pod kierunkiem wybitnej kameralistki - pani prof. dr hab. Katarzyny Jankowskiej-Borzykowskiej na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani **Junjun Zhu** pt.: ***Powiązania i różnice w wykonawstwie fortepianowej muzyki kameralnej i solowej na wybranych przykładach z twórczości J. Brahmsa, L. van Beethovena i W.A. Mozarta*** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD i jego opisu. Dzieło artystyczne obejmuje następujące nagrania:

W.A. Mozart - Sonata na fortepian na 4 ręce C-dur KV 521

Allegro

Andante

Allegretto

wyk. Michika Yoda - *primo*, Junjun Zhu - *secondo*

L. van Beethoven - Sonata F-dur na fortepian i wiolonczelę op. 5 nr 1

Adagio sostenuto - Allegro

Rondo Allegro vivace

wyk. Antoni Majewski - wiolonczela, Junjun Zhu - fortepian

J. Brahms - 6 Klavierstücke op. 118

Intermezzo a-moll

Intermezzo A-dur

Ballada g-moll

Intermezzo f-moll

Romanze F-dur

Intermezzo es-moll

wyk. Junjun Zhu - fortepian

Doktorantka wybrała z kręgu muzyki niemieckiej utwory przeznaczone do realizacji w różnych formacjach kameralnych - w duecie fortepianowym na 4 ręce oraz w duecie fortepianu z wiolonczelą. Zestawiła je z cyklem solowym. Swój wybór uzasadniła chęcią dokonania pogłębionej analizy relacji między fortepianową grą solową i kameralną.

Płytę otwiera nagranie **Sonaty C-dur na fortepian na 4 ręce KV 521 W.A. Mozarta**. Pani Junjun Zhu wykazuje się tu wirtuozerią i precyzją szczególnie trudną do osiągnięcia w graniu dwóch osób na jednym fortepianie. Partia *secondo* wykonywana jest przez Nią w sposób dyskretny, ze słyszalną dbałością o dobry balans między elementami „wiodącymi” i „wtórującymi”. Narracja muzyczna przebiega wartko, w dobrym pulsie, utrzymując zainteresowanie słuchacza także dzięki czytelnemu przekazywaniu idei dialogowania. Odbieram jednak pewien niedosyt elementu *cantabile* w części wolnej (zwłaszcza w partii *primo*), oraz „miękkości” w kształtowaniu frazowania. Mniejsza swoboda we wspólnym kreowaniu frazowania w duecie może wynikać z dążenia do precyzji rytmicznej.

Sonaty F-dur na fortepian i wiolonczelę op. 5 nr 1 L. van Beethovena słucho się z prawdziwą przyjemnością. Doktorantka pewnie posługuje się całą skalą umiejętności pianistycznych wymagających jej wykonania. Wszak sam kompozytor w nazwie umieścił najpierw fortepian, a potem - wiolonczelę (w wydaniu Pleyela: *Deux Grandes Sonatas pour piano avec accompagnement d'un violoncelle*). Pod względem relacji kameralnych na uwagę zasługuje doskonale stosowanie w partii fortepianu dynamiki wspomagającej partię wiolonczelową, a także ujednoczenie artykulacji i brzmienia obu instrumentów w miejscach o charakterze imitacyjnym.

Solowe miniatury z **op. 118 J. Brahmsa** w interpretacji Doktorantki zasługują na uznanie. Pani Junjun Zhu dysponuje bardzo dobrym warszatem pianistycznym i wyobraźnią muzyczną, z pewnością wzbogaconą także doświadczeniami współpracy w różnych formacjach kameralnych. Pozwala Jej to umiejętnie kształtować różnorodne plany brzmieniowe (udaje się to nadzwyczajnie w *Intermezzo* nr 2). W konstrukcji całego cyklu doskonale wykorzystuje zasadę kontrastu. W przypadku *Ballady* nr 3 realizacja początkowych akordów *forte energico* wydaje się być zbyt mechaniczna. Brak bardziej elastycznego frazowania skutkuje nieco gorszą jakością brzmienia gęstych akordów w dynamice *forte*.

Bardzo obszerna (148 stron) praca pisemna pt.: ***Powiązania i różnice w wykonawstwie fortepianowej muzyki kameralnej i solowej na wybranych przykładach z twórczości J. Brahmsa, L. van Beethovena i W.A. Mozarta*** składa się z sześciu rozdziałów poprzedzonych streszczeniem w języku polskim i angielskim.

Streszczenie

I. Wstęp

II. Sztuka gry na fortepianie

III. Wykonawstwo kameralnej i solowej muzyki fortepianowej

IV. Fortepianowa muzyka solowa i kameralna - różnice i podobieństwa w zakresie wykonawstwa

V. Chińska muzyka na fortepian solo i w zespole kameralnym

VI. Podsumowanie

Bibliografia

Na zakończenie umieszczona została bogata bibliografia obejmująca 106 pozycji z literatury światowej. Tekst ilustruje ponadto 36 przykładów nutowych.

W **rozdziale I** pani Junjun Zhu przedstawia uzasadnienie wyboru tematu i metodologii badań, w której podstawowe znaczenie ma własne doświadczenie w wykonywaniu literatury solowej i kameralnej z udziałem fortepianu.

Część historyczna pracy (**rozdział II** i **rozdział III**) przywołuje początki i rozwój muzyki klawesynowej, stopniowo wypieranej przez fortepianową. Przypomina także najważniejszych jej twórców. Jednak w centrum rozważań znajduje się fortepian jako instrument o rozległych możliwościach oraz pianista - jako wykonawca i kreator interpretacji. Autorka rozprawy wykazuje się tu ogromną wiedzą i znajomością literatury specjalistycznej. Bardzo ciekawy jest podrozdział poświęcony różnorodnym formacjom kameralnym z udziałem instrumentu klawiszowego. Autorka często odwołuje się do własnych doświadczeń wykonawczych, obejmujących wszystkie omawiane rodzaje aktywności pianistycznej. Dyskusyjne wydaje się jednak dokonane przez Pianistkę rozróżnienie roli fortepianu na: solową, kameralną i akompaniament (str. 25), z założeniem, że towarzyszenie fortepianowe w utworach „wokalnych, tanecznych oraz dla innych instrumentów” nie jest graniem kameralnym. Trudno mi się z tym zgodzić. Na szczęście w podrozdziale 3.3.3 Muzyka kameralna na głos i fortepian (str. 55) Doktorantka modyfikuje swoje stanowisko w tej kwestii.

Rozdział IV zawiera szersze spojrzenie porównawcze dotyczące wykonawstwa wielu kompozycji z udziałem fortepianu. Oprócz zwięzłego opisu utworów stanowiących dzieła artystyczne pracy doktorskiej znajdujemy tu analizę innych przykładów literatury kameralnej i solowej. Prowadzone rozważania w oparciu o podstawowe czynniki dzieła muzycznego (rytmika, agogika, harmonika, dynamika, frazowanie) nawiązują ściśle do przyjętej tezy o wzajemnych powiązaniach pomiędzy wykonawstwem solowym i kameralnym, z uwzględnieniem aspektów psychologicznych i uwarunkowań zewnętrznych.

Oryginalnym akcentem w strukturze tej dysertacji jest zestawienie kultury Zachodu z kulturą Orientu, opisaną w **rozdziale V**. Pani Junjun Zhu jawi się tu jako znakomita propagatorka rozwoju muzykowania kameralnego w chińskim systemie edukacji, który dotąd kładł większy nacisk na przygotowanie solistyczne.

W pełni zgadzam się ze stwierdzeniami zawartymi w **podsumowaniu** pracy pisemnej, że nabywanie kompetencji kameralistycznych korzystnie wpływa na grę solową. Z drugiej strony - dysponowanie świetną techniką pianistyczną i wyobraźnią muzyczną są niezbędne podczas partnerowania w zespole.

Pomimo pewnych dłużyzn, powtórzeń i niezgrabności językowych uważam dysertację pani Junjun Zhu za bardzo ważną. Przyczynia się ona do podnoszenia rangi literatury kameralnej w systemie edukacji muzycznej.

KONKLUZJA

Konkludując - stwierdzam, że Doktorantka wykazała się właściwą wiedzą teoretyczną oraz umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej, spełniając wymagania art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.). Jej dysertacja stanowi oryginalne i pogłębione ujęcie problematyki wykonawstwa solowego i kameralnego. Pracę doktorską pani Junjun Zhu przyjmuję i wnoszę o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Prof. dr hab. Anna Mikolon